

Alvesta kommun
kommunen@alvesta.se

2019-09-20
1 (26)
Dnr 2018:7736

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Mohedaskolan i Alvesta kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Mohedaskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Mohedaskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn skapar god grund för utveckling av undervisningen genom att: utveckla uppföljning och analys av skolans kunskapsresultat och värdegrundsarbete i undervisningen, samt utifrån uppföljning – vilken bland annat inkluderar uppföljning av undervisningens genomförande och de förutsättningar som har getts läraren – besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder utifrån analys.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna med stöd av rektorn utvecklar undervisningens struktur och målfokus och att lärarna gör tydliga kopplingar i sin undervisning till läroplanens mål.

Trygghet och studiero

Skolan har i låg utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Se tillsynsbeslut den 18 juni 2019 (Dnr SI 2019:2741).

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor skapar förutsättningar för lärare att gemensamt kvalitetssäkra sina omdömen och betyg för att åstadkomma likvärdiga bedömningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 21 mars 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund . Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– 2018:7736) i de handlingar som sänds in.

Ett separat tillsynsbeslut

I samband med kvalitetsgranskningen har så allvarliga brister i verksamheten uppmärksammats att det har föranlett ett separat tillsynsbeslut, se *Tillsynsbeslut 18 juni 2019, SI 2019:2741*. Av tillsynsbeslutet följer även särskilt angiven tid för uppföljning av vidtagna åtgärder.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling.

De övergripande skälen för Skolinspektionens bedömning är att granskningen visar att rektorns ledning och styrning av skolans utveckling är svag. Skolinspektionens granskning av Mohedaskolan visar att rektorn visserligen skapar förutsättningar för samverkan och pedagogiska diskussioner i kollegiet genom olika mötesfora, men att rektorns pedagogiska ledning är otydlig. Granskningen visar även att rektorn inte leder och styr ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten. Vidare framgår att rektorn har viss kännedom om skolans kunskapsresultat och i viss mån följer upp undervisningen och lärarnas förutsättningar. Dock visar granskningen att rektorns arbete med uppföljning och analys av kunskapsresultat och värdegrundsuppdraget i undervisningen behöver systematiseras samt involvera lärare och annan personal. Uppföljning av undervisningen och lärarnas förutsättningar behöver också i högre utsträckning kopplas till analys av kunskapsresultaten och värdegrundsarbetet. Skolinspektionen ser ett utvecklingsbehov inom samtliga ovan nämnda områden, men bedömer att rektorns arbete med att följa upp, analysera och genomföra utvecklingsåtgärder bör prioriteras.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten har samlat in under besöket.

Rektorns ledning och organisation av det pedagogiska arbetet

Skolinspektionens granskning av Mohedaskolan visar att rektorn visserligen skapar förutsättningar för samverkan och pedagogiska diskussioner i kollegiet genom olika mötesfora, men att rektorns pedagogiska ledning är otydlig. Granskningen visar även att kollegialt lärande till viss del sker, men att rektorn inte följer upp om det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att det finns former för kollegialt lärande, såsom möten två gånger per termin där all personal träffas och arbetslagsmöten en gång i veckan. Viss ämnessamverkan mellan stadierna sker också, vilken leds av skolans förstelärare. Dock visar granskningen att det finns skillnader mellan stadierna i vilken mån kollegialt lärande förekommer. På låg- och mellanstadiet sker ett kollegialt lärande kontinuerligt men på högstadiet behöver det utvecklas då det sker mer spontant där. Lärare i högstadiet uppger att de i arbetslaget på eget initiativ pratar om vad i undervisningen som gått bra eller dåligt men att ledningen inte ger direktiv om vad de pedagogiska diskussionerna ska handla om och att dessa möten inte alltid blir av. De uppger även att ämnesträffar sker i vissa ämnen men inte i alla. Enligt rektorns och lärarnas utsagor följer rektorn inte upp att det sker ett lärande i kollegiet som ger effekt i undervisningen. Rektorn säger att de håller på att skapa förutsättningar för kollegialt lärande på hela skolan men att de inte hunnit implementera det ännu.

Granskningen visar att skolans arbets- och förhållningssätt inte är tydliga. I intervju uppger lärarna att skolans arbetssätt och förhållningssätt inte är tydliga för dem, enligt lärarna pratar rektorn om att de ska ha samsyn, men lärarna vet inte vad det innebär. När rektorn får frågan om skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas ger rektorn exempel på gemensamma rutiner såsom frånvarorapportering, anmälan av kränkande behandling och rutiner kring mattider på högstadiet. Dock ger hen även exempel på rutiner som behöver fortsätta att implementeras och skapas samsyn kring såsom ordningsregler och extra anpassningar. När rektorn får bemöta lärarnas utsagor om att det behövs en samsyn och förtydligande av skolas arbets- och förhållningssätt svarar rektorn att om personalen upplever att det finns ett behov, så instämmer hen i det.

Nationell statistik visar att läsåret 2018/2019 var andelen lärare på skolenheten med lärarlegitimation och behörighet i minst ett undervisande ämne 80,5 procent. Lärare och rektorn uppger att lärarbehörigheten är hög. I intervju med rektorn och lärare

framkommer att det finns en introduktionsmall för nyanställda som följs och att behöriga lärare sätter betyg tillsammans med obehöriga lärare.

Strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att rektorn inte leder och styr något jämställdhetsarbete på skolan. Rektorn och intervjuade lärare uppger i intervju att rektorn inte leder något strategiskt jämställdhetsarbete och inte heller följer upp om undervisningen genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Nationell statistik avseende slutbetyg i årskurs 9 visar att genomsnittligt meritvärde, andel elever som var behöriga till gymnasieskolans nationella program och andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har sänkts mellan åren 2014 och 2018. Först har pojkarnas resultat sänkts och sedan flickornas. Andelen flickor som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen läsåret 2013/14 är 88 procent och läsåret 2017/2018 är andelen 50 procent. Andelen pojkar som uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen läsåret 2013/14 är 83,3 procent och läsåret 2017/2018 är andelen 58,3 procent. Lärare uppger att de inte gemensamt har gjort någon analys av dessa resultat på skolan, men både rektorn och lärare säger att resultaten i årskurs 7–9 är avhängiga den kultur som råder i samhället och på skolan, vilken inbegriper synen på kön. Lärarna säger att det finns mönster för hur man ska vara, och att i någon årskurs tar killarna störst plats, framförallt på rasterna.

Utveckling av undervisningen genom uppföljning och analys av kunskapsresultat och värdegrundsarbete

Granskningen visar att rektorn följer upp kunskapsresultat i begränsad omfattning och att uppföljningen inte är systematiserad samt att analys och utvecklingsåtgärder inte genomförs. I intervju med rektorn framkommer att rektorn är medveten om de låga kunskapsresultaten i mellan- och högstadiet, och rektorn säger att uppföljning av kunskapsresultat i viss mån sker. Av intervju med rektorn och lärare framgår däremot att det råder delade meningar mellan rektorn och lärare om huruvida skolans kunskapsresultat har följts upp och analyserats eller inte. Lärare säger att de inte känner till om rektorn har följt upp kunskapsresultaten och gjort någon analys av elevernas kunskapsresultat på aggregerad nivå. De vet inte heller om åtgärder utifrån analys har beslutats och genomförts. I inskickad dokumentation saknas analys av skolans kunskapsresultat. Vidare visar granskningen att rektorn inte har följt upp och analyserat värdegrundsarbetet i undervisningen, och utifrån analys beslutat om och genomfört utvecklingsåtgärder.

Detta utvecklas närmare under avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn skapar god grund för utveckling av undervisningen genom att: utveckla uppföljning och analys av skolans kunskapsresultat och värdegrundsarbete i undervisningen, samt utifrån uppföljning – vilken bland annat inkluderar uppföljning av undervisningens genomförande och de förutsättningar som har getts läraren – besluta om och genomföra utvecklingsåtgärder utifrån analys.

Granskningen visar att rektorn inte gör någon systematiserad analys av kunskapsresultaten eller värdegrundsarbetet och att beslut om utvecklingsåtgärder utifrån analys således inte har beslutats och genomförts. Skolinspektionens granskning visar emellertid att rektorn gör en begränsad uppföljning, men att den inte används som underlag för analys.

Enligt 4 kap. 4 § skollagen ansvarar rektorn för att det sker en kontinuerlig och systematisk planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Vidare ska, enligt 4 kap. 5 § skollagen, inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot de nationella målen. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället.¹

¹ Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Varje skolas utveckling.

Av inskickad dokumentation och intervjuer med rektorn och lärare framgår att skolenheten är del av Alvesta kommuns systematiska kvalitetsarbete där det årligen ska ske uppföljning, analys och beslut om åtgärder. Rektorn berättar att de i rektorsgruppen tittar på kunskapsresultaten för de olika skolorna, och att skolans resultat även brukar analyseras en gång om året först i ledningsgruppen och sedan i arbetslagen. Lärarna ger sedan utifrån sin analys rektorn "input" till det som skrivs in i det dokument som skickas till förvaltningen. Dock framgår av inkomna dokument till Skolinspektionen samt av intervju med lärare och rektorn att analys av kunskapsresultat och beslut om åtgärder inte prioriterats under läsåret 2018/2019. Exempelvis uppger lärare i högstadiet att tidigare år presenterade rektorn kunskapsresultaten för lärarna och att lärarna sedan analyserade dessa utifrån givna riktlinjer, men att det inte gjordes i år. Lärare i lågstadiet uppger däremot att de analyserat resultat tillsammans med biträdande rektorn. Det dokument, som Skolinspektionen tagit del av och som skickats från skolenheten till kommunen, innehåller ingen analys av kunskapsresultat och endast ett fåtal resultat är presenterade. Exempel på vad som är redovisat är att elevernas resultat i årskurs 6 och 9 har sjunkit och att eleverna i årskurs 3 i det senaste nationella provets resultat i både svenska och matematik ligger på ett snitt på över 90–95 procent. Innehållet i dokumentet känner lärarna inte till, vilket framkommer i intervjun. I intervju med rektorn, representanter för elevhälsan och lärare framkommer att elevers resultat på individnivå även följs upp på teammöten två gånger per termin, men vid dessa tillfällen följs inte alla elever upp utan endast de som riskerar att inte uppnå godkänt betyg. När Skolinspektionen visar nationell statistik över Mohedaskolans resultat för rektorn uppger hen att kunskapsresultaten är oroväckande i mellan- och högstadiet.² Enligt rektorn har kunskapsresultaten påverkats av att det i vissa klasser varit avsaknad

² Nationell statistik för årskurs 3 läsåret 2017/2018 visar att mellan 93,5–100 procent av eleverna har nått kravnivån i matematik i de nationella ämnesprovens olika delprov och i svenska har mellan 89,7–100 procent av eleverna nått kravnivån i de olika delproven. Enligt nationell statistik för årskurs 6 läsåret 2017/2018 var den genomsnittliga betygspoängen på de nationella proven i engelska 13,0 (riket 14,9), i matematik 11,4 (riket 12,3), och i svenska 12,5 (riket 13,6). Den genomsnittliga betygspoängen varierar från som lägst 7,3 (riket 13,1) och 8,6 (riket 13,1) i ämnena geografi respektive religion, till som högst 14,9 (riket 14,1) i ämnet musik. Andelen elever som når minst betyget E, finns inte att tillgå i officiell statistik. Nationell statistik för årskurs 9 visar att det genomsnittliga meritvärdet för läsåret 2017/2018 (17 ämnen) är 198,6 poäng (riket 228,7). Andelen elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen för läsåret 2017/2018 är 54,2 procent (riket 75,6). Andelen behöriga elever till yrkesprogram för läsåret 2017/2018 är 77,1 procent (riket 84,4). Högst genomsnittligt betygspoäng läsåret 2017/2018 är i ämnet musik 15,2 poäng (riket 14,6) och lägst i ämnena biologi respektive matematik 10,7 poäng (riket 13,5 respektive 12,2).

av trygghet och studiero, samt att elevernas höga respektive låga resultat i vissa ämnen är beroende av lärares kompetens, vilket även framkommer i lärarintervju. Lärare uppger även att det varit en tuff miljö på skolan för eleverna, att skolans strukturer inte längre är tydliga och att det bland eleverna på högstadiet inte är "tufft att plugga". På fråga från Skolinspektionen om hur skolan arbetar för att höja kunskapsresultaten uppger rektorn att de istället har fått prioritera arbetet med trygghet och studiero, för enligt rektorn måste eleverna må bra för att kunna ta till sig undervisningen. Så av denna anledning har ännu inte analys gällande kunskapsresultat gjorts och inte heller kommunicerats till lärarna. Följaktligen har inte heller åtgärder beslutats och genomförts utifrån analys av kunskapsresultat. Det är enbart en insats i läsförståelse på lågstadiet som lärare nämner som åtgärd initierad från rektorn utifrån låga kunskapsresultat.

Rektorn uppger att personalen fått kompetensutveckling i NPF-diagnoser (Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) vid ett par träffar under läsåret 2018/2019. Det är en insats som togs fram efter att specialpedagog och rektorn gjorde lektionsobservationer i början av läsåret. Det framgår vidare av intervjuer med rektorn och lärare att rektorn gjort vissa lektionsbesök, men inte med regelbundenhet på grund av att rektorn inte har hunnit. Någon återkoppling av analys och beslutade åtgärder utifrån besöken har enligt lärare och rektorn inte gjorts.

Av intervjuerna med rektorn och lärarna framgår att rektorn till viss del följt upp undervisningen men att uppföljningen inte har använts som underlag för analys av vilka effekter undervisningen har på elevernas kunskapsresultat. Det framkommer även i intervjuer med lärare och rektorn att lärarnas förutsättningar till viss del följs upp, såsom exempelvis att en lärare fått i uppdrag att se över läroböcker och material i teoretiska ämnen för att omfördela resurser till där de utifrån förutsättningarna behövs mest, att lärare frigjorts från rastvakt för att få mer tid till undervisning samt att rektorn och lärare pratar om lärarens kompetens vid medarbetarsamtal. Dock framgår av intervju med lärare och rektorn att uppföljningen av de förutsättningar som getts lärarna inte beaktas i analys av kunskapsresultat.

Enligt rektorns och lärares utsagor har värdegrundsarbetet till viss del följts upp genom elevenkäter avseende trygghet och studiero och kränkingsanmälningar. Dock

framgår av intervju med rektorn och lärare att rektorn inte har följt upp och analyserat värdegrundsarbetet i undervisningen.³

Det framkommer i intervju med rektorn att resursfördelningen från huvudmannen sker utifrån elevpeng, som sedan fördelas utifrån de behov som finns. Uppföljning av resurser sker enligt rektorn bland annat kontinuerligt i samband med skolans "teammöten". Rektorn säger även att det finns möjlighet att omfördela resurser utifrån elevernas behov under pågående läsår, exempelvis är skolans resursteam flexibla utifrån vilka behov eleverna har. Även lärare säger att det är möjligt att omfördela resurser under pågående läsår utifrån elevers behov. Dock finns det lärare som i intervju säger att sådan omfördelning inte alltid görs. Enligt lärare är det ibland lärarnas scheman som avgör hur resurser fördelas, exempelvis i samband med att lärares resurstimmar fördelas till elever med behov av särskilt stöd. Som tidigare nämnts så framgår det av Skolinspektionens utredning att analys av kunskapsresultat och värdegrundsarbete utifrån uppföljning av undervisningen och lärares förutsättningar inte sker, vilket medför att resursfördelning utifrån elevernas behov inte till fullo är möjlig.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att arbeta för att höja elevernas resultat (måluppfyllelse) genom att utveckla skolans systematiska kvalitetsarbete. Framgångsrika skolor, i termer av elevers studieresultat, karaktäriseras av ett skolledarskap där fokus bland annat är på elevers lärande (särskilt kunskapsresultat) och uppföljning av framsteg på skol-, klassrums- och elevnivå.⁴ Uppföljningen ska vara systematisk och kontinuerlig. Det här innebär att uppföljningen inte enbart kan ske i slutet på en termin eller läsår och inte heller enbart bestå av personalens uppfattningar baserat på enstaka elevprestationer. Det som är viktigt i arbetet med uppföljning är att olika resultat bearbetas, samlas ihop, för att kunna utgöra en grund

³ Inför Skolinspektionens besök på Mohedaskolan den 7–9 och 20 maj framkom generella uppgifter om missförhållanden på skolan. Dessa framkom genom anmälningar till Skolinspektionen utifrån individärenden och handlade om bedömningsområdet trygghet och studiero, vilket inkluderar skolans värdegrundsarbete. Beslut fattades om att hantera dessa uppgifter inom ramen för riktad tillsyn. Detta innebär att skolans värdegrundsarbete även är bedömt inom ramen för riktad tillsyn, se beslut den 18 juni 2019 (Dnr SI 2019:2741).

⁴ Håkansson, J. & Sundberg, D. (2016) *Utmärkt skolutveckling: Forskning om skolförbättring och måluppfyllelse*, Stockholm: Natur & Kultur.

för analys.⁵ Sett till undervisningsområdet behöver rektorn följa upp elevernas resultat (måluppfyllelse), undervisningens genomförande och förutsättningarna för undervisningens genomförande. Här ingår också att rektor skaffar sig en god bild över hur lärare låter sin undervisning genomsyras av de värden som anges i läroplanen.⁶ Exempel på en bred uppföljning är den som täcker in en stor bredd av resultatmått så som samtliga ämnen och grupper av elever (exempelvis flickor/pojkar, utlandsfödda, föräldrars utbildningsbakgrund). I den breda uppföljningen ingår också genomförandemått där rektor har metoder för att ta reda på hur det ser ut med undervisningen i klassrummen. De uppgifter om undervisningens genomförande, elevernas resultat och förutsättningar för genomförande som inhämtats i uppföljningen måste analyseras. En analys innebär att bryta ner resultatet och studera skillnader och variationer mellan olika elevgrupper och klasser, ämnen och målområden. Även här ska de nationella målen och kraven i styrdokumentet stå i fokus. Ett ytterligare steg i analysen är att försöka identifiera möjliga orsaker (orsaksanalys) till vad låg måluppfyllelse hos eleverna eller problem i undervisningens genomförande beror på. Slutligen ska rektorn med utgångspunkt i analysen besluta om och genomföra åtgärder för att höja elevernas måluppfyllelse.⁷ Som en del av kvalitetsarbetet ska rektorn också följa upp om de skolförbättrande åtgärder som rektorn tidigare fattat beslut om fått avsedd effekt.⁸ I det här arbetet ingår också att rektor fattar beslut om hur resurser ska fördelas, för att bäst möta de behov som finns på skolan.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

⁵ 4 kap. 4–5 §§ skollagen (2010:800); Skolverket 2012, s. 11ff, 47. Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98), *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*, s. 47.

⁶ Lgr 11, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Normer och värden.

⁷ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) *Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet*, s. 21, 31f, 47f.

⁸ 4 kap. 4 och 7 §§ skollagen; Skolverkets allmänna råd med kommentarer (SKOLFS 2012:98) *Systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet*, s. 25, 34.

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att eleverna i viss mån får en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Granskningen visar att det varierar mellan stadierna och mellan lärare i vilken omfattning lärarna stimulerar och förmedlar höga förväntningar på eleverna, anpassar innehåll och arbetsuppgifter till aktuell elevgrupp, utmanar varje enskild individ oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling, ger eleverna möjlighet till reflektion och möjlighet att pröva olika strategier för lärande i undervisningen samt ger eleverna en varierad undervisning och ett aktivt lärarstöd. Vidare framgår av granskningen att eleverna överlag inte ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Likaså visar granskningen att även om det finns variationer mellan stadier och lärare så är skolans undervisningsstruktur överlag inte målfokuserad, vilket är det område som Skolinspektionen bedömer bör prioriteras.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt det underlag myndigheten har samlat in under besöket.

Motivation och anpassning

Granskningen visar att det finns en variation mellan stadierna och lärare emellan i vilken omfattning lärarna motiverar och förmedlar höga förväntningar på eleverna. I intervju med elever och lärare i låg- och mellanstadiet framkommer att eleverna upplever att lärarna stärker deras självförtroende och förmedlar att de tror på elevernas förmåga att lära sig. Som exempel säger eleverna att lärarna ger dem positiv respons och uppmuntrar eleverna. Det finns exempel från Skolinspektionens lektionsbesök i lågstadiet där elever säger att de är stolta över att ha lyckats med en uppgift som varit svår. Det finns även exempel från lektionsbesök i lågstadiet där läraren förklarar begrepp genom att illustrera dem både i bild, ord och med kroppen. Dock framkommer en annan bild i intervju med elever och lärare i högstadiet av att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken utsträckning elever upplever att lärare tror på elevernas förmåga att lära, har höga förväntningar på eleverna och motiverar

dem att lära. Elever uppger att det framförallt är mentorerna som uppmuntrar dem, och då främst på utvecklingssamtalen. Det finns elever som säger att de inte blir lika motiverade nu som tidigare. Det framkommer även i intervju med elever att de av vissa lärare kan känna sig utpekade inför kamrater exempelvis när de fått dåligt resultat på prov. I intervju med lärare på högstadiet ger lärare visserligen exempel på hur de uppmuntrar elever, och skapar förväntningar på eleverna utifrån en tro på att eleverna kan. Men det finns även lärare som säger att de generellt på högstadiet har låga förväntningar på eleverna. Rektorn uppger att lärare överlag har höga förväntningar på eleverna men säger att hen känner igen högstadieelevernas bild av att det varierar mellan lärare och ämnen i vilken utsträckning lärare stöttar eleverna genom motivation, stimulans och förväntningar. Rektorn säger att de tillsammans i kollegiet behöver arbeta med att höja förväntningarna på eleverna.

Granskningen visar att variationer förekommer mellan stadier och lärare vad gäller att anpassa innehåll och arbetsuppgifter till aktuell elevgrupp och utmana varje enskild individ oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. De flesta intervjuade elever i årskurs 1–6 tycker att de får uppgifter som är anpassade till deras kunskapsnivå. Exempelvis säger elever att alla får samma uppgifter, men att uppgifterna har olika kunskapsnivåer. De säger även att det finns extrauppgifter. Dock finns det också elever från någon årskurs som säger att det finns några ämnen där det inte finns extra uppgifter om man blir klar. Lärare i årskurs 1–6 uppger att det är en utmaning att individanpassa, men att de har blivit bättre på det. Lärarna ger exempel på att det finns lärare som samverkar mellan årskurser för att ge elever som har mycket kunskap i ett ämne utmaningar. Samtidigt säger lärare i mellanstadiet att det är möjligt att göra individanpassade uppgifter men däremot är det svårt att hinna med att följa upp elevernas arbete och ge lärarstöd. På högstadiet ger både elever och lärare i intervjuer exempel på att eleverna får uppgifter med olika svårighetsgrad. Dock framgår även av intervjuerna att det finns flera elever som inte får de utmaningar som de behöver, vilket gäller både elever som tycker ämnen är svåra och elever som tycker ämnen är lätta. Som exempel säger elever som tycker ämnen är svåra att de inte får den hjälp de behöver och elever som har lätt för ett ämne säger att de får sitta och vänta. Några lärare i högstadiet säger i intervju att det inte finns möjlighet att hinna med alla elever, och att skolans fokus ligger på elever som inte klarar betygsnivån E. Av denna anledning får elever som kommit långt eller ligger i mitten av kunskapsutvecklingen inte det stöd de behöver. Enligt rektorn varierar det i kollegiet i vilken grad undervisningen tar hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar. Rektorn uppger att det företrädesvis är i högstadiet som det varierar mellan olika ämnen och lärare.

Reflektion och delaktighet

Granskningen visar att det finns en skillnad mellan stadierna och mellan lärare i vilken omfattning eleverna i undervisningen ges möjlighet till reflektion och möjlighet att pröva olika strategier för lärande. Elever i årskurs 1–6 ger i intervju många exempel på hur de i undervisningen på olika sätt reflekterar över undervisningens innehåll. Enligt elever tycker lärarna mycket om när de diskuterar. Elever berättar att de får jämföra sina egna tankar med någon annan elevs och sedan med hela klassen, att de får lösa uppgifter på olika sätt och att de lär av varandra. Eleverna i årskurs 1–6 berättar även att de lär sig att hitta strategier för sitt eget lärande, exempelvis att om man har svårt med matematik kan man prova med byggmaterial för då kanske man förstår och att de får välja olika sätt att redovisa. Däremot säger elever att de inte tycker att lärarna ger dem möjlighet att reflektera över vad de har lärt sig, endast något exempel i någon klass ges. Lärare i årskurs 1–6 uppger att de medvetet varierar undervisningen för att visa eleverna på olika strategier för sitt eget lärande. Däremot instämmer inte lärare helt i elevernas bild av att de inte ges möjlighet att reflektera över vad de lärt sig. De tycker att eleverna får reflektera över vad de lärt sig, men samtidigt säger lärare att de kanske behöver stanna upp och ge eleverna exempel från sitt eget lärande för att tydliggöra deras utveckling. Elever i årskurs 7–9 uppger i intervju att det är ovanligt att de i undervisningen ges möjlighet att föra diskussioner utan givna svar och lösa uppgifter på olika sätt, men att det sker i ett par ämnen. Enligt elever har de vid något tillfälle fått information om studieteknik, men i övrigt har de inte fått reflektera över hur de lär sig på bästa sätt. Elevernas bild överensstämmer med den beskrivning lärare ger i intervju. Lärare säger att det framförallt är i samband med utvecklingssamtal och tillsammans med mentorn som eleverna reflekterar över sitt eget lärande, något även rektorn uppger. I intervju uppger rektorn att hen är osäker på i vilken utsträckning reflektion sker i undervisningen.

Vidare visar granskningen att eleverna överlag inte ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Av intervju med elever, lärare och rektor från samtliga stadier framgår att eleverna inte brukar vara delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen. Några lärare uppger dock att det i viss mån handlar om att tydliggöra för eleverna när de är delaktiga. Rektorn säger att lärarna tycker det är svårt att få eleverna att vara delaktiga, men att det är olika mellan lärarna i vilken grad eleverna har möjlighet att vara delaktiga. Både lärare och rektor säger att elevers delaktighet är något som behöver fortsätta att utvecklas på skolan. Det framgår av intervjuer med lärare och inskickad dokumentation att elevinflytande tidigare funnits med som ett mål på skolan men att det inte prioriterats.

Varierad undervisning och aktivt lärarstöd

Granskningen visar att det finns en skillnad mellan stadierna och mellan lärare kring i vilken omfattning eleverna ges en varierad undervisning och ett aktivt lärarstöd. Elever och lärare i låg- och mellanstadiet uppger att undervisningen är varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Elever i låg- och mellanstadiet ger exempel på att de får arbeta enskilt och i olika par- och gruppkonstellationer samt att arbetssätten och arbetsuppgifterna varierar. Som beskrivits ovan under avsnitt Reflektion och delaktighet uppger lärare att de varierar undervisningen bland annat för att visa eleverna på olika sätt att arbeta, så att eleverna i ökande grad själva ska kunna göra egna val och kunna skapa strategier för sitt lärande. Elever i låg- och mellanstadiet uppger att läraren gör så att de förstår vad de ska göra, ser till att alla kommer igång med lektionsuppgifterna och hjälper eleverna att förstå svårigheter under arbetets gång. Lärare instämmer i elevernas utsagor om aktivt lärarstöd. Dock framkommer i intervju att lärare anser att förutsättningarna skulle kunna vara bättre i mellanstadiet, där de på grund av antalet elever inte kan ge det aktiva stöd som de önskar. Även rektorn uppger i intervju att lärarna som undervisar i låg- och mellanstadiet bedriver en varierad undervisning och ger eleverna ett aktivt lärarstöd. Dock uppger rektorn att varierad undervisning och aktivt lärarstöd inte ges i samma utsträckning på högstadiet, eftersom det enligt rektorn finns en större skillnad mellan lärarna där. Svaren i intervjuer med lärare och elever i högstadiet överensstämmer med rektorns beskrivning. Elever uppger att det är skillnad mellan lärarna i vilken utsträckning de varierar undervisningen och ger eleverna stöd i arbetet. Exempelvis säger elever att det finns lärare på vilkas lektioner de arbetar på samma sätt varje gång, såsom enbart i lärobok och med skrivuppgifter. Enligt eleverna finns det även lärare som inte förklarar i den utsträckning som behövs för att eleverna ska förstå, vilket gäller både för att få igång eleverna i arbete och för att upprätthålla arbete.

Strukturerad och målfokuserad undervisning

Skolinspektionens granskning visar att undervisningens struktur överlag inte är målfokuserad. Det framgår av intervjuer och observationer att undervisningens struktur när det gäller att för eleverna förklara lektionsinnehållet kopplat till läroplanen – inklusive respektive ämnes kursplan – behöver stärkas. Det framgår även att lektionerna till stor del saknar sammanfattande avslut. Detta beskrivs nedan i avsnittet Identifierat utvecklingsområde.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna med stöd av rektorn utvecklar undervisningens struktur och målfokus och att lärarna gör tydliga kopplingar i sin undervisning till läroplanens mål.

Skolinspektionens granskning visar att undervisningens struktur när det gäller att för eleverna tydliggöra undervisningens mål i förhållande till läroplanen – inklusive respektive ämnes kursplan – är begränsad.

Enligt 5 kap. 2 § skolförordningen ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Av intervjuer med elever, lärare och rektor framgår att det finns skillnader i vad lärare och elever säger om strukturerad och målfokuserad undervisning, dock visar utredningen att undervisningen – även om det finns variationer mellan lärare och stadier – i stor utsträckning saknar fokus på vad syftet är med lektionerna och hur det relaterar till ingående moment/aktiviteter. I intervju uppger lärarna i ett av stadierna att de gör gemensamma planeringar, konkretiserar mål, och beskriver målen för eleverna, samtidigt säger dessa lärare att det är svårt och att de skulle kunna konkretisera målen ännu mer genom att exempelvis under lektionerna stanna upp och benämna vad eleverna gör. I lärarintervjuer framkommer att i övriga stadier tydliggörs målen inte i samma utsträckning. När lärare konkretiserar mål för eleverna är det framför allt i form av kunskapskrav och betygsnivåer, vilket även överensstämmer med elevernas utsagor. Enligt elever i alla stadier berättar lärarna vad de ska göra på lektionerna men inte så ofta vad de ska lära sig i de olika ämnena. Eleverna uppger i intervju att de i några ämnen och av en del lärare får information om mål utifrån de olika ämnenas syfte och förmågor, men inte så ofta och inte av alla. Vidare framgår av intervjuer med lärare och elever samt av Skolinspektionens lektionsobservationer att det är ovanligt att lärarna på slutet av lektionerna sammanfattar undervisningens olika delar och återknyter till syftet och elevernas lärande. Rektorn uppger i intervju att lärarna vet vilka målen med undervisningen är men är osäker på om det är kommunicerat till eleverna. Hen tror att det finns ett utvecklingsbehov vad gäller att tydliggöra målen, att kollegiet behöver prata ihop sig.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att prioritera arbetet med att ge lärarna förutsättningar att gemensamt i kollegiet, och med handledning, diskutera och synliggöra genom konkreta undervisningsexempel hur undervisningens mål kan klargöras för eleverna. Förslagsvis kan detta arbete ske i kombination med

utvecklingsarbetet inom området bedömning och betygssättning så att undervisningsprocessen från planering till bedömning blir tillförlitlig och konkretiserad.

En viktig del i en undervisning som är välstrukturerad och organiserad är att läraren ser till att det finns en struktur på lektionerna, som innefattar introduktion, genomförande och en uppföljande avslutning.⁹ En lärares introduktion under en lektion skiljer sig givetvis beroende på om lektionen innebär en start av ett nytt arbetsområde eller om lektionen befinner sig mitt i ett arbetsområde. Någon form av introduktion inför varje lektionsstart behövs dock för att tydliggöra för eleverna vad de förväntas lära sig under lektionen samt kan underlätta för dem att bli motiverade att arbeta under lektionen. På motsvarande sätt behöver varje lektion få en avslutning. Även en avslutning kan genomföras på olika sätt. Syftet med avslutningen är att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen/arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas som meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i sitt lärande.¹⁰

När det gäller syftet med lektionen och hur det relaterar till ingående moment/aktiviteter är det viktigt att läraren inte bara har tydliggjort syftet för sig själv. Syftet måste också vara tydligt för eleverna. Syftet ska också vara tydligt genom val av innehåll och arbetssätt under lektionen. Det är dock rimligt att det emellanåt förekommer lektioner i ett ämne där syftet inte tydliggörs under den specifika lektionen.¹¹

Även om läraren ska ha en tydlig lektionsstart behöver inte alltid informationen om kopplingen till målen ges just i början av en lektion. Läraren kan också på ett begripligt sätt kommunicera med eleverna kontinuerligt under lektionerna vilka förmågor de ska

⁹ Håkansson & Sundberg (2012) *Utmärkt undervisning: Framgångsfaktorer i svensk och internationell belysning*, Stockholm: Natur & Kultur.

¹⁰ Håkansson & Sundberg 2012.

¹¹ Det är till exempel rimligt att det förekommer lektioner där eleverna fortsätter ett arbete som introducerats vid en tidigare lektion, och som eleverna ska slutföra en efterföljande lektion.

utveckla och vilka delar av kunskapskraven som de ska bedömas mot. Detta kräver att undervisande lärare är förtrogna med läroplanens mål för undervisningen generellt och i det specifika ämnet och kursen.¹²

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan har i låg utsträckning ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero.

Inför Skolinspektionens besök på Mohedaskolan den 7–9 och 20 maj 2019, inom ramen för regelbunden kvalitetsgranskning framkom, genom anmälningar till Skolinspektionen utifrån individärenden, generella uppgifter om missförhållanden avseende bedömningsområdet trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Därför fattades beslut om att hantera detta område inom ramen för en riktad tillsyn. Vid besöket utvidgades den riktade tillsynen till att även omfatta skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd med anledning av uppgifter som framkom i intervjuer med elever och lärare. Den riktade tillsynen har omfattat områdena trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling, inkluderat skolans värdegrundsarbete, samt extra anpassningar och särskilt stöd, se beslut den 18 juni 2019 (Dnr SI 2019:2741).

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

¹² Av 2 kap 20 § skollagen framgår att lärare inom modersmål är undantagna kraven på lärarlegitimation. Det är dock rimligt att dessa, trots att de saknar lärarutbildning, är förtrogna med läroplan och kursplaner och att de får det stöd de behöver för att utveckla denna förtrogenhet. Enligt 2 kap. 34 § skollagen ska huvudmannen se till att lärare har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen
Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i låg utsträckning.

De övergripande skälen för bedömningen är att granskningen visar att rektorn i begränsad omfattning ger lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet. Granskningen visar att rektorn i viss mån följer upp identifierade avvikelser i omdömen och betyg men att rektorn inte analyserar skillnader i betygssättning. Vidare visar granskningen att rektorn inte i tillräcklig utsträckning ger lärarna förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg för att åstadkomma likvärdiga bedömningar. Utifrån vad som framkommit i granskningen har Skolinspektionen valt att som utvecklingsområde prioritera att rektorn ser till att lärarna kvalitetssäkrar sina omdömen och betyg.

Nedan följer Skolinspektionens närmare motivering till bedömningen kopplat till den dokumentation som Skolinspektionen tagit del av samt de iakttagelser myndigheten gjort under besöket.

Rektorns analys av skillnader i betygssättningen

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i viss utsträckning analyserar skillnader i bedömning och betygssättning mellan lärare, men att rektorn inte i tillräcklig omfattning analyserar skillnader i betygssättning då en systematisk analys av kunskapsresultat saknas på skolan. Detta framgår av bedömningsområde Rektorns ledarskap. I intervju med Skolinspektionen ger rektorn och lärarna exempel på att skolledningen har tagit kontakt med berörd lärare när de upptäckt avvikelser i betygssättningen. Rektorn och lärare ger i intervju exempel på några tillfällen där lärares bristande kunskap om bedömning och betygssättning gjort att betygen inte varit likvärdiga. Det finns elever i högstadiet som i intervju uppger att de inte upplever betygen som rättvisa, men att det skiljer mellan lärarna. Dessa elever ger exempel på att de av vissa lärare inte får veta på vilka grunder bedömning och betygssättning sker och att de inte heller blir informerade om sin kunskapsnivå i förhållande till betygsnivåerna.

Nationell statistik visar att andelen elever år 2017/18 med lägre terminsbetyg jämfört med provbetyget i nationella prov för årskurs 6 är för engelska 42,5 procent, matematik 0 procent och svenska 30,6 procent. Andelen elever med högre terminsbetyg jämfört med provbetyget är för engelska 7,5 procent, matematik 17,9

procent och svenska 13,9 procent. Andelen elever år 2017/18 med lägre terminsbetyg jämfört med provbetyget i nationella prov för årskurs 9 är för engelska 8,9 procent, för svenska 2,6 procent, för kemi 0 procent och för geografi 0 procent. Andelen elever med högre terminsbetyg jämfört med provbetyget är för engelska 15,6 procent, svenska 18,4 procent, kemi 7,7 och för geografi 30,4. När Skolinspektionen presenterar nationell statistik för rektorn avseende skolans betyg jämfört med provbetygen i de nationella proven i årskurs 6 och 9 säger rektorn att kompetensen gällande betyg och bedömning behöver förnyas bland lärarna. Enligt rektorn behöver likvärdigheten i skolans betygssättning säkerställas.

Kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Skolinspektionens granskning visar att det finns vissa, men inte tillräckliga, förutsättningar för lärarna att göra likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkra omdömen och betyg.

Av rektor- och lärarutsagor framgår att lärarna i viss mån får tillgång till olika metoder för kvalitetssäkring av betyg, såsom bedömningsstöd. Dock framgår att bedömningskompetensen bland lärarna varierar och enligt rektorn och representant för elevhälsan behövs ytterligare kvalitetssäkring för att bedömning och betyg ska bli likvärdiga.

Mot denna bakgrund lyfter Skolinspektionen fram likvärdiga bedömningar och kvalitetssäkring av betyg som ett utvecklingsområde. Se ytterligare motivering till detta under rubriken Identifierat utvecklingsområde, nedan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektor skapar förutsättningar för lärare att gemensamt kvalitetssäkra sina omdömen och betyg för att åstadkomma likvärdiga bedömningar.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn inte ger lärarna tillräckliga förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg för att säkerställa likvärdiga bedömningar.

Enligt 3 kap 14 § skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. Vidare ska enligt 1 kap. 9 § skollagen utbildningen vara likvärdig i hela landet. Resultatet på det nationella provet ska särskilt beaktas vid betygssättning, enligt 10 kap. 20a § skollagen. Läroplanen anger att betyget ska

uttrycka i vad mån den enskilde eleven har uppnått de nationella kunskapskrav som finns för respektive ämne. Vidare ska läraren vid betygssättningen utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskraven och göra en allsidig bedömning av dessa kunskaper.

Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att lärarna sambedömer nationella prov, däremot är det inte alltid som proven avidentifieras. Ämnessamverkan sker även med annan skola i kommunen. Alla lärare får inloggning till Skolverkets bedömningsportal, vilken enligt lärares utsagor används. Lärare i lågstadiet säger att de använder bedömningsstöden i samtliga tre årskurser. Dock säger rektorn att hen inte har gett direktiv om att bedömningsstöden ska användas. För att få en likvärdig syn på kunskapsnivåer vid bedömning säger lärare i låg- och mellanstadiet att de i vissa ämnen skapar prov tillsammans. Av rektor- och lärarutsagor framgår att förstelärarna, vilka är ämneslärare, har startat upp kompetensutveckling för lärarna i betyg och bedömning, vilken ska intensifieras. Dock uppger en representant för elevhälsan i årskurs 4–9 att lärarna behöver mer utbildning i betyg och bedömning. Enligt rektorn behöver bedömningen säkerställas, då bedömningskompetensen bland lärarna varierar. Rektorn uppger att hen ännu inte har granskat om det finns en samsyn vad gäller underlag för bedömning och om underlagen som samlas in och bedöms är relevanta, och säger vidare att hen tycker sig se att det är ett område som lärarna måste arbeta med. Rektorn säger att hen också tycker sig se ett behov av att få en samsyn kring kunskapssyn i förhållande till förmågor och kunskapskrav. Det framkommer i intervjuer med rektorn och representant för elevhälsan i årskurs 4–9 att det även finns ett behov av att eleverna får visa sina kunskaper på olika sätt, samt av kompetens i formativ bedömning, så att bedömningen inte sker till övervägande del summativt – exempelvis genom provbetyg.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att skapa forum och tillfällen för samtliga lärare att diskutera bedömning, omdömen och betyg för att lärare ska kunna göra likvärdiga bedömningar och ges förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg. I en av Skolinspektionens rapporter om betygssättning framkommer att det finns en risk att betyg sätts på ett icke likvärdigt sätt på skolor där lärare exempelvis inte samlar in ett tillräckligt brett och varierat underlag och inte utgår från ämnets syfte och övergripande mål vid utformning av bedömningsuppgifter. Det finns också risk när bedömningen av kvaliteter i elevernas kunskaper blir fragmenterad, exempelvis riskerar användning av betygsmatriser att leda till att bedömningen av kvaliteter i elevernas kunskaper blir fragmenterad när delar i kunskapskraven sammanvägs till ett betyg istället för att göra en helhetsbedömning. Ytterligare risk finns vid användning av betygsbeteckningar på enskilda examinationsuppgifter då lärare sammanväger dessa till ett kursbetyg utan att värdera underlagens

tillförlitlighet. Risk för betyg som inte är likvärdiga finns också när inte en tillräckligt allsidig utvärdering av elevernas kunskaper görs, vilket innefattar bedömningsunderlagets tillförlitlighet.¹³ Enligt rapporten och Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning bör rektorn skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med att sätta rättvisa och likvärdiga betyg.¹⁴

¹³ Skolinspektionen (2019) *Betygsättning på högskoleförberedande program i kursen svenska 3*, Stockholm: Skolinspektionen. Även om denna rapport gäller gymnasieskolan, är resultaten även relevanta för grundskolan.

¹⁴ Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2018) *Betyg och betygssättning*, s 23

På Skolinspektionens vägnar

X Eva Bergenlöv

Beslutsfattare
Signerat av: Eva Bergenlöv

X Ulrika Bohlin

Föredragande
Signerat av: Ulrika Bohlin

I handläggningen av ärendet har även Maria Nyman och Irene Arvidsson medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Åtta lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Fem gruppintervjuer med lärare
- Två intervjuer med skolans elevhälsa
- Två intervjuer med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning skolan har ett samlat och medvetet arbete för att skapa och bibehålla trygghet och studiero. I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 7–9 maj och den 20 maj 2019. Besöket genomfördes av Ulrika Bohlin och Irene Arvidsson.

Mohedaskolan är belägen i Alvesta kommun, cirka 15 kilometer utanför centralorten Alvesta. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök har skolan 425 elever i årskurserna 1–9. Skolledningen består av en rektor och en biträdande rektor.